

राज्यातील गोवंशीय पशुधनामध्ये उद्भवलेल्या
विषाणूजन्य व सांसर्गिक लम्पी चर्म रोग
प्रादुर्भावामुळे शेतकरी, पशुपालक यांच्या मृत
पावलेल्या पशुधनास अर्थसहाय्य देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : डीआयएस - २०२२/प्र.क्र.१३७/पदुम-४,

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- १२ ऑक्टोबर, २०२२.

वाचा :- १. प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगास प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९

२. महसूल व वन विभागाचा शासन निर्णय क्र.सीएलएस-२०१५/प्र.क्र.४०/म-३, दि.१३.०५.२०१५.

३. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा शासन निर्णय क्र. राज्ययो - २०१२/प्र.क्र. १५९/ पदुम -४, दि.३०.१०.२०१५

४. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग शासन परिपत्रक क्र. डीआयएस - २०२२/ प्र.क्र. १३२/ पदुम -४, दि. १.०९.२०२२.

५. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाची अधिसूचना दि.८.०९.२०२२.

६. कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा शासन निर्णय क्र. डीआयएस - २०२२/प्र.क्र.१३७/पदुम-४, दि.१६.०९.२०२२.

प्रस्तावना :-

राज्यात गोवंशीय पशुधनामध्ये उद्भवलेल्या विषाणूजन्य व सांसर्गिक लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे ज्या शेतकरी, पशुपालकांकडील पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे, अशा शेतकरी, पशुपालकांना दि.१२.०९.२०२२ रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीत मंत्रिमंडळाने दिलेल्या निर्देशानुसार केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण निधीच्या धोरणानुसार महसूल व वन विभागाचा शासन निर्णय दि.१३.०५.२०१५ मधील निकषानुसार अर्थसहाय्य देण्याच्या अनुषंगाने नियोजन व वित्त विभागाच्या सहमतीने या विभागाचा शासन निर्णय दि. १६.०९.२०२२ निर्गमित करण्यात आलेला आहे.

२. दि.०४.१०.२०२२ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये दि.४.०८.२०२२ पासून लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे ज्या शेतकरी, पशुपालकांकडील पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे, अशा शेतकरी, पशुपालकांना अर्थसहाय्य देतांना केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील निकषांप्रमाणे अल्प भूधारक, अत्यल्प भूधारक हे निकष शिथील करून राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील आर्थिक निकषांप्रमाणे सर्वांना अर्थसहाय्य देण्यास व त्याचप्रमाणे अर्थसहाय्य देतांना विचारात घ्यावयाच्या मृत पशुधनाच्या संख्येवरील निर्बंधांचे निकष सुध्दा शिथील करून लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे ज्या शेतकरी, पशुपालक यांचेकडील पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे अशा सर्व शेतकरी, पशुपालक यांना राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील आर्थिक निकषाप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यास मंत्रिमंडळाने निर्देश दिलेले आहेत. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मंत्रिमंडळाने दिलेल्या निर्देशानुसार शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

३. वरील वस्तुस्थिती विचारात घेता, खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे:-

वाचा येथील दि.१६.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयातील पृ.क्र.२ वरील (२.१) परिच्छेद खालीलप्रमाणे वाचण्यात यावे.

(२.१) लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे दि.४.०८.२०२२ पासून ज्या शेतकरी, पशुपालकांकडील पशुधनाचा मृत्यू झालेला आहे, अशा शेतकरी, पशुपालकांना अर्थसहाय्य देतांना केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील आर्थिक निकषाप्रमाणे अल्प भूधारक, अत्यल्प भूधारक हे निकष शिथील करून राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील आर्थिक निकषाप्रमाणे सर्वांना अर्थसहाय्य देण्यात यावे. त्याचप्रमाणे अर्थसहाय्य देतांना विचारात घ्यावयाच्या मृत पशुधनाच्या संख्येवरील प्रति कुटुंब निर्बंधांचे निकष सुध्दा शिथील करून लम्पी चर्मरोग प्रादुर्भावामुळे मृत्युमुखी पडलेल्या सर्व पशुधनाच्या मालकांना राष्ट्रीय आपत्ती निवारण धोरणातील खालील नमुद आर्थिक निकषाप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात यावे.

शेतकरी, पशुपालक यांच्या मृत पशुधनास घावयाचे अर्थसहाय्य.

अ.क्र.	मृत पावलेल्या पशुधनाचा प्रकार	अर्थसहाय्याची रक्कम (प्रति जनावर)
१	२	३
१	दुधाळ जनावरे (गाय)	रु. ३०,०००/-
२	ओढकाम करणारी जनावरे (बैल)	रु. २५,०००/-
३	वासरे	रु. १६,०००/-

३. सदरचे अर्थसहाय्य अदा करण्यासाठी विहित करण्यात आलेल्या दि.१६.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयातील कार्यपद्धतीत कोणताच बदल करण्यात आलेला नसून ती कार्यपद्धती तशीच लागू राहील.

४. या अनुषंगाने आवश्यकता वाटल्यास आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांनी तात्काळ सर्व क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना आवश्यक त्या सूचना निर्गमित करण्यात याव्यात.

५. सदरचा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.३३५ / का /१४३१ दि.०७.१०.२०२२ तसेच, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४८३/२०२२ / व्यय-२ दि.११.१०.२०२२ अन्वये त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२१०१२११९६१५७७०१ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ. संजय वि. डोईजोडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

१. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.उपमुख्यमंत्री महोदयांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सर्व विभागीय आयुक्त
४. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे.
६. सर्व जिल्हाधिकारी
७. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
८. मा. मंत्री (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन,
१०. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त,
११. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद
१२. कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग (व्यय-२), मंत्रालय, मुंबई
१३. कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (कार्या-१४३१), मंत्रालय, मुंबई
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागुपर.
१५. अवर सचिव (पदुम-३), कक्ष अधिकारी (पदुम-१, पदुम-२ व पदुम-१६) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.